

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.693/2008/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú eljárásban személyesen eljár, a fellebbezési eljárásban Dr. Bartha Beatrix pártfogó ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Zrínyi u. 9. I/4.) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Jogi Képviseleti Főosztálya (1363 Budapest, Pf: 24., ügyintéző: Dr. ...) által képviselt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság(4400 Nyíregyháza, Bocskai u. 2. szám) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 10. P. 20 569/2008/12. sorszámú ítélete ellen a felperes által 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperest a volt felesége keresete alapján a alperes neve, mint másodfokú bíróság 1999. november 24-én kelt 2. Pf. 22 031/1999/4. számú ítéletével a házastársi vagyonszösséget megszüntető szerződés feltűnő értékaránytalanságának kiküszöbölése jogcímén 350 000 Ft és ennek 1996. március 22-től járó évi 20 %-os kamata megfizetésére kötelezte.

A jogerős ítélet alapján indult végrehajtási eljárásban a felperestől 836 611 Ft-ot hajtottak be, amelyből felperes nevére végrehajtást kérő részére 731 319 Ft-ot fizetett ki a végrehajtó.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet végrehajtását követően a felperes felülvizsgálati kérelme alapján meghozott, a felperes akkori jogi képviselőjének 2001. december 19-én kézbesített Pfv. II. 20 712/2000/5. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, a Nyíregyházi Városi Bíróság 9. P. 23 014/1997/44. sorszámú ítéletét

megváltoztatta, és a keresetet elutasította, egyben kötelezte felperes nevenét a felperes javára 63 000 Ft perköltség megfizetésére. Ítéletének indoklásában kifejtette, hogy a házastársi vagyontársaságot megszüntető szerződések esetében kivételesen és csak kirívó és indokolatlan hátrányokkal járó feltűnő értékkülönbség kiküszöbölésére van mód, mivel az ilyen szerződések megkötésekor a feleket nem csupán vagyoni, hanem személyes és számos más szempont is vezérli. Az adott eset körülményeinek mérlegelése eredményeként nem látott fennforogni olyan feltűnő értékaránytalanságot, ami felperes nevére nézve kirívó és indokolatlan hátrányokkal járna.

Ezt követően a felperesnek felperes nevével szemben jogalap nélküli gazdagodás jogcímén előterjesztett keresete alapján a Nyíregyházi Városi Bíróság 2004. június 17-én jogerős 9. P. 22 955/2003/12. sorszámú ítéletével kötelezte felperes nevenét a felperes javára 731 319 Ft tőke és annak 2001. július 19. napjától a kifizetésig járó évi 11 %-os kamata, a 830 000 Ft tőkeösszegben marasztalásra irányuló kereseti kérelmet ezt meghaladóan elutasította.

Önkéntes teljesítés hiányában a felperes felperes nevével szemben végrehajtási eljárást indított, melynek során 350 743 Ft tartozás megfizetését meghaladóan felperes nevére nem volt teljesítőképes.

A felperes a 2007. július 25-én előterjesztett és a 2008. május 18-i tárgyaláson felemelt keresetében az alperest bírósági jogkörben okozott kár jogcímén 6 013 000 Ft megfizetésére kérte kötelezni, melyből 900 000 Ft a hatályon kívül helyezett jogerős ítélet alapján a tőle behajtott és a felperes nevére által megfizetett összeg különbözete az időközbeni kamatokkal növelve, 5 050 000 Ft kárát abban jelölte meg, hogy a 8 000 000 Ft értékű ingatlanát 2001. júliusában áron alul, 2 950 000 Ft-ért volt kénytelen értékesíteni, hogy felperes nevenét ki tudja fizetni, s 63 000 Ft a Legfelsőbb Bíróság által megítélt és felperes nevenétől behajthatatlan perköltség összege.

Az alperes a keresetet jogalap hiányában kérte elutasítani, és elévülési kifogással is élt.

Az elsőfokú bíróság a keresetet jogalap hiányában elutasította, és kötelezte a felperest az alperes javára 15 000 Ft perköltség megfizetésére.

Ítéletének indoklásában megállapította, hogy bírói jogkörben okozott kár megtérítésére kirívóan súlyos jogalkalmazási hiba esetén van lehetőség. Önmagában az a tény, hogy a Legfelsőbb Bíróság az alperes jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte, még nem jelent az alperes részéről kirívó jogalkalmazási hibát. Annak eldöntése, hogy a vagyontársaságot megszüntető szerződés feltűnő értékaránytalanságban szenvedett-e, bírói mérlegelésen alapult, s a hibás bírói mérlegelés nem tekinthető az alperes terhére felróható olyan hibának, ami kártérítés alapjául szolgálhatna. Kitért arra, hogy noha fő szabályként elsőként az elévülési kifogást kell a bíróságnak vizsgálnia, adott esetben a jogalap hiányára tekintettel az elévülési kifogást érdemben nem vizsgálta.

Az ítélet ellen annak megváltoztatása és a keresetének történő helyt adás iránt a felperes élt fellebbezéssel azon indokkal, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a jogerős ítéletet nem tekintette kirívó jogalkalmazási hibának.

A felperes fellebbezési ellenkérelme helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alaptalan.

A Ptk. 325. §-ának (1) bekezdése az elévült követelés bírósági úton történő érvényesítését kizárja, ezért a követelés érdemi vizsgálata előtt - amint arra az elsőfokú ítélet indokolása is utalt - a bíróságnak elsőként az elévülési kifogásról kell döntenie.

A Ptk. 324. §-ának (1) bekezdése alapján - ha jogszabály másként nem rendelkezik, - az elévülési idő öt év, ami kárigény esetében a Ptk. 326. §-ának (1) bekezdése és 360. §-ának (1) bekezdése alapján a kár bekövetkeztekor veszi kezdetét.

Ha a jogosult a követelést menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra. (Ptk. 326. § (2) bekezdés.)

E rendelkezésekre figyelemmel a felperes keresetében érvényesített követelések túlnyomó részt elévültek.

A felperes a végrehajtási eljárásban a 836 611 Ft-ot 2001. júliusában fizette meg. A felperes nevének ellen általa indított perben hozott jogerős ítélet 731 319 Ft marasztalási összegét meghaladóan általa kifizetett 105 292 Ft (ténylegesen végrehajtási költség) elévülését a felperes nevének ellen folytatott végrehajtási eljárás nem nyugtatta, ezért ezen összegre a 2007. július 25-én benyújtott keresete az elévülési időn túl érkezett.

A lakás áron aluli eladásából származó kárigényének elévülési ideje 2001. júliusában vette kezdetét, s 2001. december 19-én a Legfelsőbb Bíróság ítéletének közzétevése is megtörtént, ehhez képest a keresete ugyancsak az elévülési időn túli.

A Legfelsőbb Bíróság által megítélt perköltség-igény elévülési ideje a teljesítési határidő lejártától, azaz 2002. januárjától számítandó, így ezen követelése érvényesítésével is elkészt.

A felperes nevével szemben általa kezdeményezett per-és végrehajtási eljárás ezen két utóbbi követelés elévülését nem nyugtatta, mivel ezen eljárások e követelésekre nem terjedtek ki.

Ezen felperesi igények tehát elévültek, ezért az ítélet az elsőfokú bíróság elutasító rendelkezését ebben a tekintetben - érdemi vizsgálat nélkül - elévülés miatt hagyta helyben.

A fentiek következtében az ítélet az elsőfokú bíróság keresetének jogalapját csak a felperes nevének jogerős marasztalása és teljesítése különböztetésére vizsgálta, és azt az elsőfokú ítélettel egyező indokok alapján alaptalannak találta.

A bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére akkor kerülhet sor, ha a kártérítés különös (Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdés) és általános (Ptk. 339. § (1) bekezdés) feltételei fennállnak.

Töretlen az ítélezési gyakorlat abban, hogy a jogértelmezési és jogalkalmazási tévedés csak az esetben felróható, ha feltűnően súlyos és nyilvánvalóan téves. A jogalkalmazási hiba csak akkor nem menthető, ha a bíróság a jogszabály egyértelmű, több értelmezési lehetőséget nem engedő rendelkezését hagyja figyelmen kívül, a ténymegállapítás és döntés nem mérlegelés eredménye. (BH. 2001/423.)

Adott esetben a jogerős ítélet jogellenessége az alperesnek nem felróható, az eljáró bírák a felelősséget megalapozó jogalkalmazási hibát nem követték el. A vagyontársi szerződés megtámadása iránti per anyagából tényként állapítható meg, hogy a vagyontársi felállítás alapján felperes nevére jutója és a vagyontársi szerződésben neki juttatott 50 000 Ft között a jogerős ítéleti marasztalást meghaladó összegű különbség mutatkozott. A bíróságnak a kereset alapján arról kellett határoznia, hogy a szerződési akaratot befolyásoló, az eset összes körülményeinek mérlegelése alapján e különbség feltűnően aránytalanul minősül-e, és a jogerős ítélet és a Legfelsőbb Bíróság megítélésében e mérlegelésben mutatkozott a felperes javára eső döntést eredményező különbség. A Ptk. 201. §-a (2) bekezdésében szabályozott feltűnő értékkülönbség az (1) bekezdésben megfogalmazott egyenértékűség elve megsértésének szankciója, és mind az egyenértékűség, mind a feltűnő értékkülönbség mérlegeléssel határozandó meg, arra kifejezett, egyértelmű jogszabályi rendelkezés nincs. Önmagában a mérlegelésbeli tévedés pedig nem minősül olyan feltűnően súlyos és nyilvánvalóan téves jogalkalmazásnak, ami kártérítési kötelezettséget alapozna meg.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A §-ának (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, s az elsőfokú bíróság ítéletét a kifejtettek szerint a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban a pernyertes alperesnek költsége nem merült fel, ezért javára költségviselésről rendelkezni nem kellett.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek teljes személyes költségmentességet engedélyezett, ezért a pártfogó ügyvéd díja a Pp. 84. §-ának (1) bekezdés d) pontja és 87. §-ának (2) bekezdése alapján, valamint a fellebbezési illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az államot terheli.

D e b r e c e n, 2009. február hó 3.

Szabóné dr. Bélteki Erzsébet sk. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

